

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τον Σεπτέμβριο του 2014 διάβασα σε μια ιταλική εφημερίδα ένα άρθρο σχετικά με τη Margot Wölk, την τελευταία εν ζωή δοκιμάστρια του Χίτλερ. Η φράση Wölk είχε μέχρι τότε αποσιωπήσει την εμπειρία της, αλλά στην ηλικία των ενενήντα έξι ετών αποφάσισε να τη δημοσιοποιήσει. Η επιθυμία να κάνω έρευνα σχετικά μ' εκείνη και την περιπέτειά της ήταν επιτακτική. Όταν, λίγους μήνες αργότερα, κατάφερα να βρω τη διεύθυνσή της στο Βερολίνο, με την πρόθεση να της στείλω ένα γράμμα για να της ζητήσω μια συνάντησή, έμαθα πως είχε πεθάνει λίγο καιρό πριν. Δεν θα μπορούσα ποτέ να της μιλήσω, ούτε να αφηγηθώ την ιστορία της. Μπορούσα όμως να δοκιμάσω να ανακαλύψω γιατί με είχε εντυπωσιάσει τόσο. Έτσι, έγραψα αυτό το μυθιστόρημα.

Το ανέκδοτο σχετικά με τον Αδόλφο Χίτλερ στο σχολείο, που εξιστορείται στο κεφάλαιο 26, προέρχεται από το βιβλίο *He Was My Chief. The Memoirs of Adolf Hitler's Secretary* της Christa Schroeder (Frontline Books, Barnsley, 2009). Η πρωτότυπη φράση που αναγραφόταν στο βιβλίο ήταν «Hitler ist ein Boesewicht, er spiegelt mit dem Sonnenlicht» («Ο Χίτλερ είναι παλιόπαιδο, παίζει με το φως του ήλιου»), αλλά, αντί να την προδώσω λογοτεχνικά, επινόησα μια ανάλογη —«Ο Χίτλερ κάνει το αντράκι παίζοντας με το

καθρεφτάκι» (σελ. 228)– για να διατηρήσω την ομοιοκαταληξία.

Ευχαριστώ τον Tommaso Speccher για την ιστορική επίβλεψη.

Ευχαριστώ τους Ilaria Santoriello, Mimmo Summa, Francesco D'Ammando και Benedetto Farina για τις επισημονικές συμβουλές.

Χωρίς την υποστήριξη της Vicki Satlow, αυτό το μυθιστόρημα δεν θα μπορούσε να υπάρξει. Να γιατί το αφιερώνω σ' εκείνη. Και στους Dorle Blunck και Simona Nasi, που με βοήθησαν από την αρχή. Τέλος, το αφιερώνω στον Severino Cesari, που έχει διαβάσει καθετί που έχω γράψει, αλλά αυτή τη φορά δεν πρόλαβε.